

Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen

Januari 2020

SBO Het Palet - Klundert

INLEIDING

Leraren op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die aangeven dat zij pijn hebben die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding soms het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leraren gevraagd zoals het toedienen van een zepil of het geven van een injectie.

Voor een leerling die langdurig ziek of gehandicapt is, is het belangrijk voor zijn psychosociaal welbevinden om, indien mogelijk, naar school te gaan. Het kind heeft dan contact met leeftijdsgenootjes en neemt deel aan het normale leven van een schoolkind.

Het uitvoeren van medische handelingen op school brengt risico's met zich mee, ook op juridisch gebied. De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn.

Het is van belang dat er in deze situaties gehandeld wordt volgens een vooraf afgesproken en ondertekend protocol. Daarbij moeten degenen die de handelingen verrichten over de vereiste bekwaamheden beschikken.

Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Wettelijke regels:

In de Wet Beroepen Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) is bepaald dat bepaalde medische handelingen alleen door artsen mogen worden verricht. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. Degene die de medische handelingen verricht moet bekwaam (en bevoegd) zijn om dat te doen. Het is aan de arts om te bepalen of degene voldoende bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid:

Een leerkracht moet dus in opdracht van een arts handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van de medische handeling. Daarom moet een leerkracht een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van de handeling wordt door een arts, of een door hem geïnstrueerde vertegenwoordiger, schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring.

Heeft een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij, en dus Stichting De Waarden, aangesproken worden voor eventuele schade. Stichting De Waarden is verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet. Als de stichting niet kan aantonen dat een leerkracht voor een bepaalde handeling bekwaam is, dan is het de leerkracht verboden de handeling uit te voeren.

Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet (meer) bekwaam acht – bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht – zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren.

Een leerkracht die onbekwaam en / of zonder opdracht van een arts een medische handeling verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). De stichting kan in het verlengde daarvan eveneens aansprakelijk gesteld worden.

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van Stichting De Waarden. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die verbonden zijn aan het uitvoeren van een

bepaalde medische handeling niet is meeverzekerd. De verzekeraar kan dan, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bekwaamheidsverklaring), deze risico's alsnog meeverzekeren. Mocht zich ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen dan dient direct contact te worden opgenomen met de huisarts en / of specialist van het kind. Relevante gegevens (naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind) moeten aanwezig zijn alvorens men de medische handeling verricht. Geef aan arts of specialist door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

Bijlage 1 is een Toestemmingsverklaring tot het uitvoeren van medische handelingen. Deze moet ingevuld en ondertekend zijn op het moment dat een leerkracht een medische handeling doet.

In dit protocol geven wij aan waar onze grenzen liggen en welke afspraken wij hanteren ten aanzien van medicijnverstrekking en medisch handelen.

Wij onderscheiden drie situaties:

- Het kind wordt ziek op school
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek
- Medische handelingen

De eerste situatie laat de school en de leraar geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leraar moet direct bepalen hoe hij moet handelen.

Bij de tweede en de derde situatie kan de schoolleiding kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling. Voor de individuele leraar geldt altijd dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel beschreven.

1. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de schooluren last van hoofd- buik- of oorpijn of wordt gestoken door een insect. In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen.

De leerkracht zal, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts of naar het ziekenhuis?). Hij/zij laat ook het kind even via de telefoon praten met de ouders.

Ook wanneer een leraar inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, zoekt de leerkracht altijd eerst contact met de ouders. De ouders wordt toestemming gevraagd om een bepaald middel te verstrekken. De leerkracht maakt hiervan een aantekening in het BHV-logboek. (Bedrijfshulpverlening) Dit logboek ligt permanent in het kamertje bij de conciërge.

Wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn kan een kind niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Een leerkracht kan dan besluiten, eventueel na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven.

Daarnaast observeert de leerkracht het kind en schat in of een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Bij twijfel raadplegen wij altijd een arts. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld.

Uitgangspunt op de school is:

- **Een kind dat ziek is moet naar huis!!**
- **Medicijnen worden niet verstrekt zonder toestemming van de ouders en schriftelijk doktersadvies.**
- **Als ouders niet te bereiken zijn, kan er een eenvoudig middel gegeven worden na overleg met de BHV-er en indien gewenst de huisarts.**

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica, medicijnen bij ADHD, medicijnen bij allergische reacties of zetpillen bij toevallen. Ouders vragen dan aan de leerkracht of deze de middelen wil verstrekken. In dit geval moet de toestemming schriftelijk vastgelegd worden. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

In de bijlage een Toestemmingsverklaring medicijnverstrekking op school. Ouders en de leerkracht(en) ondertekenen deze verklaring alvorens op school medicijnen worden toegediend. Ouders geven op het formulier duidelijk aan wat zij van de leerkracht(en) verwachten en de leerkracht(en) weet op zijn beurt precies wat hij moet doen en waar hij verantwoordelijk voor is. Indien het een langere periode betreft dan is het noodzakelijk dat regelmatig met ouders overlegd wordt. Het initiatief en de verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij ouders.

Een leerkracht heeft altijd het recht om te weigeren als hij/zij vindt dat het hij/zij niet bekwaam genoeg is.

In dat geval zijn ouders zelf verantwoordelijk voor het al dan niet uitvoeren van de handelingen en/of het toedienen van medicijnen.

Enkele aandachtspunten:

- Wij nemen de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind met daarbij een beschrijving van de dosering. Deze worden bewaard in een afsluitbaar medicijnkastje in de klas.
- De leerkracht heeft de bijsluiter gelezen zodat hij op de hoogte is van eventuele bijwerkingen.
- Per keer moet op een aftekenlijst genoteerd worden dat het medicijn aan het betreffende kind gegeven is.
- Mocht de situatie zich voordoen dat het kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, belt de leerkracht direct met de ouders, de huisarts of specialist in het ziekenhuis van het betreffende kind.
- Leerlingen die medicatie nodig hebben staan op de invallijst en de weekplanning van de klas vermeld. Hierbij staan ook het tijdstip en de dosering vermeld.

3. Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Gelukkig zien steeds meer scholen in hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om, indien mogelijk, naar school te gaan.

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de Thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de school en de leraren gedaan.

Wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van ingrijpende medische handelingen zijn de scholen en met name het schoolbestuur verantwoordelijk. In principe is een leerkracht niet bevoegd om een medische handeling te verrichten. Hij/zij moet hiervoor een, door een arts afgegeven, bekwaamheidsverklaring kunnen overleggen.

In geval ouders met een dergelijk verzoek op school komen, zullen wij in overleg met ouders en specialisten een beslissing nemen.

Belangrijk voor de leerkracht:

De toestemmingsverklaring(en) bevindt zich in het dossier van de leerling (dossierkast directiekamer). Een kopie van deze toestemmingsverklaring(en) staat in het leerlingdossier op sharepoint.

In de witte map in het kantoor van de directie, waar de **SOS- formulieren** in zitten is op een lijst vermeld welke kinderen medicijnen gebruiken en/of medisch handelingen nodig hebben. De IB-er zorgt voor deze lijst en het actueel houden ervan. De leerkracht is er verantwoordelijk voor dat dit formulier op de goede plaats opgeborgen zit. In geval van duo-partners, vervanging bij verlof of ziekte moet de vervangende leerkracht duidelijke instructies hebben.

Het team moeten op de hoogte zijn en er moeten afspraken gemaakt zijn over het ingrijpen bij medische handelingen en/of noodsituaties.

Bij **aanvang van ieder schooljaar** worden de toestemmingsverklaringen inzake medisch handelen en medicijnverstrekking (indien nodig) door ouders ingevuld en ingeleverd bij de leerkracht. Bij **inschrijving** van een leerling worden deze toestemmingsverklaringen door de directie meegegeven bij het intakegesprek. Ouders vullen de verklaring in en geven het aan de leerkracht. De leerkracht zorgt dat de verklaring in dossierkast en op sharepoint wordt geplaatst.

Bijlagen

- Bijlage 1: Brief ouders met informatie betreffende Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen
- Bijlage 2: Toestemmingsverklaring tot het uitvoeren van medische handelingen
- Bijlage 3: Toestemmingsverklaring medicijnverstrekking
- Bijlage 4: Logboek Medicijnverstrekking:

Geachte ouders,

Leraren op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die aangeven dat zij pijn hebben die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgen zij soms het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leraren gevraagd zoals het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn.

Omdat het voor ouders en leraren duidelijk moet zijn wat we van elkaar mogen verwachten hebben we een aantal afspraken vastgelegd in het protocol medicijnverstrekking en medisch handelen. In dit protocol geven wij aan waar onze grenzen liggen en welke afspraken wij hanteren ten aanzien van medicijnverstrekking en medisch handelen. Het protocol staat ter inzage op de site van SBO Het Palet.

Bij aanvang van ieder schooljaar wordt de toestemmingsverklaring medicijnverstrekking en de toestemmingsverklaring tot het uitvoeren van medische handelingen (indien nodig) door ouder(s)/verzorger(s) ingevuld en ingeleverd bij de leraar. Bij inschrijving van een leerling worden deze toestemmingsverklaringen door de directie meegegeven bij het intakegesprek. Ouder(s)/verzorger(s) vullen de verklaring in en geven het aan de leraar. De leraar zorgt dat de verklaring wordt opgenomen in het leerling dossier.

Zonder deze door ouder(s)/verzorger(s) getekende documenten kan de school geen medicijnen verstrekken en geen medische handelingen uitvoeren. Hierbij dient ook opgemerkt te worden dat leerkrachten altijd kunnen aangeven zich niet voldoende bekwaam te achten om bepaalde medische handelingen te verrichten.

Het kan voorkomen dat een leerling de medicatie is vergeten in te nemen. In deze situatie worden de ouder(s)/verzorger(s) op de hoogte gebracht via de telefoon of via een Parrobericht. Er wordt toestemming gevraagd of het vergeten medicijn alsnog op school ingenomen mag worden. Het gaat hierbij wel om een hoge uitzondering.

De medicatie (structurele, maar ook incidentele zoals bijv. paracetamol) wordt in de originele verpakking, voorzien van naam leerling en dosering, door ouder(s)/verzorger(s) verstrekt aan de leraar. De leraar bewaart deze medicatie op een afgesloten plaats in het lokaal. Het is niet toegestaan dat leerlingen de medicatie in eigen beheer houden.

Daarnaast blijft het natuurlijk belangrijk dat op school actuele contactgegevens aanwezig zijn zodat wij, indien nodig, altijd iemand kunnen bereiken.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er nog vragen zijn n.a.v. dit onderwerp, dan kunt u contact opnemen met directie of leerkracht.

Met vriendelijke groet,

Directie en team SBO Het Palet

Bijlage 1.

Toestemmingsverklaring tot het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming aan de school voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Naam ouder(s) / verzorger(s): _____

Telefoon mobiel: _____

Telefoon werk / thuis: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

Beschrijving van de ziekte of aandoening waarvoor de medische handeling op school bij de leerling nodig is:

_____
_____

Omschrijving van de uit te voeren medische handeling:

_____

De medische handeling moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

_____

_____

Ouder / verzorger,

d.d. _____

Naam: _____

Handtekening: _____

Bijlage 2

Toestemmingsverklaring medicijnverstrekking op school

Ondergetekende geeft toestemming aan de school voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Naam ouder(s) / verzorger(s): _____

Telefoon mobiel: _____

Telefoon werk / thuis: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

Dagelijks medicijn:

Het medicijn is nodig voor onderstaande aandoening of ziekte:

_____

Naam van het medicijn:

_____

Tijdstippen van dagelijkse toediening:

_____

_____

Dosering van het medicijn:

_____

Wijze van toediening:

_____

Wijze van bewaring:

_____

Controle op vervaldatum door (naam ouder):

_____

Medicijnen die alleen in bepaalde situaties toegediend moeten worden

Naam van het medicijn:

Situaties waarin dit medicijn toegediend mag / moet worden:

Dosering van het medicijn:

Wijze van toediening:

Wijze van bewaring:

Controle op vervaldatum door (naam ouder):

MEDICIJNINSTRUCTIE:

Er is instructie gegeven over het toedienen van het medicijn op (datum): _____

De instructie is gegeven door (naam + functie): _____

De instructie is gegeven aan (naam + functie): _____

School: _____

Ouder / verzorger,

d.d. _____

Naam: _____

Handtekening: _____

Ouders dienen dit formulier te ondertekenen. Indien dit niet gebeurt, dan kan Stichting De Waarden geen verantwoordelijkheid dragen ten aanzien van de medicijnverstrekking.

